

Στη διδακτέα- εξεταστέα ύλη του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας της Γ' τάξης Γενικού Λυκείου περιλαμβάνονται τα εγχειρίδια:

1. Έκφραση-Έκθεση Τεύχος Γ' της Γ' τάξης Γενικού Λυκείου των Χ. Τσολάκη κ.ά., εκτός από τα εξής:

- Η ενότητα: Η πειθώ στο δικανικό λόγο
- Η ενότητα: Η Ιστορία του δοκιμίου
- Το κεφάλαιο: Ερευνητική Εργασία

2. Έκφραση-Έκθεση για το Γενικό Λύκειο – Θεματικοί Κύκλοι των Α', Β', Γ' τάξεων Γενικού Λυκείου των Γ. Μανωλίδη κ.ά.

3. Γλωσσικές Ασκήσεις για το Γενικό Λύκειο

Στόχος της αξιολόγησης του μαθητή στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας είναι γενικότερα η συνολική αποτίμηση των γλωσσικών του δεξιοτήτων (ως πομπού και ως δέκτη).

Συγκεκριμένα:

I. ΔΙΑΒΑΖΩ / ΚΑΤΑΝΟΩ ΚΑΙ ΓΡΑΦΩ

---

1. Ο μαθητής απαντά γραπτά σε ερωτήσεις που αφορούν ένα κείμενο.

- α)** Όσον αφορά το **περιεχόμενο** ενός κειμένου, επιδιώκεται ο μαθητής να είναι σε θέση να κατανοεί το περιεχόμενο του κειμένου, και συγκεκριμένα :
- να διακρίνει:
    - τους τρόπους **πειθούς** (επίκληση στη λογική, επίκληση στο συναίσθημα του δέκτη, επίκληση στο ήθος, επίκληση στην αυθεντία)
    - τα μέσα πειθούς (επιχειρήματα και τεκμήρια κ.ά.)
    - το είδος της συλλογιστικής πορείας (παραγωγική-επαγωγική) μιας παραγράφου ή ενός κειμένου
  - να διακρίνει τους τρόπους και τα μέσα πειθούς:
    - στη διαφήμιση
    - στον πολιτικό λόγο
    - στον επιστημονικό λόγο
  - να αξιολογεί τα μέσα πειθούς, και συγκεκριμένα:
    - να ελέγχει την αλήθεια, την εγκυρότητα και την ορθότητα ενός επιχειρήματος
    - να ελέγχει την αξιοπιστία των τεκμηρίων

- να διακρίνει την πειθώ από την προπαγάνδα
  - να διακρίνει το είδος του **δοκιμίου**, με βάση:
    - την οργάνωση / δομή (συνειρμική-λογική)
    - τον σκοπό (απόδειξη μιας θέσης - ελεύθερος στοχασμός)
    - την οπτική (υποκειμενική-αντικειμενική)
    - τη γλώσσα του (ποιητική, αναφορική λειτουργία) κ.ά.
  - να αναγνωρίζει ορισμένα χαρακτηριστικά του δοκιμίου, όπως είναι ο υποκειμενισμός, ο αντιδιδασκτισμός, ο κοινωνικός χαρακτήρας, ο εξομολογητικός τόνος κ.ά.
  - να διακρίνει το δοκίμιο από άλλα συγγενή είδη του λόγου, όπως το **άρθρο** και την **επιφυλλίδα**
  - να εντοπίζει σε ένα κείμενο (δοκίμιο/άρθρο /επιφυλλίδα κ.ά.):
    - το θέμα
    - την άποψη του συγγραφέα
    - τα μέσα πειθούς που χρησιμοποιεί για να τεκμηριώσει την άποψή του
    - τις προτάσεις του για την αντιμετώπιση του προβλήματος κ.ά.
  - να διακρίνει σε ένα κείμενο το καίριο και το ουσιώδες από τη λεπτομέρεια και το επουσιώδες.
- β)** Όσον αφορά την **οργάνωση / δομή** ενός κειμένου επιδιώκεται ο μαθητής να είναι σε θέση:
- να εντοπίζει τα βασικά μέρη (πρόλογο, κύριο μέρος, επίλογο) ενός κειμένου
  - να χωρίζει το κείμενο σε παραγράφους/νοηματικές ενότητες
  - να αναγνωρίζει τα μέσα με τα οποία επιτυγχάνεται η συνεκτικότητα και η συνοχή ενός κειμένου (διαρθρωτικές λέξεις, φράσεις κ.ά.)
  - να επισημαίνει τους τρόπους με τους οποίους οργανώνονται οι παράγραφοι π.χ. με αιτιολόγηση, με σύγκριση και αντίθεση, με ορισμό, με διαίρεση, με παράδειγμα κ.ά.
  - να διακρίνει την οργάνωση/δομή ενός κειμένου (λογική ή συνειρμική οργάνωση, παραγωγική ή επαγωγική συλλογιστική πορεία κ.ά.).
- γ)** Όσον αφορά τη **γλώσσα** ενός κειμένου (λεξιλόγιο, στίξη, μορφοσυντακτικά φαινόμενα, γλωσσικές ποικιλίες, λειτουργίες της γλώσσας, ύφος κ.ά.) επιδιώκεται ο μαθητής να είναι σε θέση:
- να εντοπίζει και να αιτιολογεί επιλογές του πομπού οι οποίες αφορούν τη χρήση:
    - ενεργητικής ή παθητικής φωνής
    - συγκεκριμένου ρηματικού τύπου (προσώπου/χρόνου/έγκλισης)
    - μακροπερίοδου ή μη λόγου
    - παρατακτικού ή υποτακτικού λόγου
    - ρηματικών ή ονοματικών συνόλων
    - αναφορικής ή ποιητικής λειτουργίας της γλώσσας
    - των σημείων της στίξης
    - λόγιων ή λαϊκών λέξεων, ειδικού λεξιλογίου, όρων κ.ά.
  - να αιτιολογεί την ορθογραφία λέξεων
  - να ερμηνεύει λέξεις
  - να αξιολογεί την ακρίβεια και τη σαφήνεια του λεξιλογίου
  - να βρίσκει συνώνυμα, αντώνυμα, ομόρριζα, να αντικαθιστά λέξεις ή φράσεις του κειμένου με άλλες, να σχηματίζει με ορισμένες λέξεις φράσεις ή περιόδους λόγου κ.ά.
  - να χαρακτηρίζει το ύφος του κειμένου, λαμβάνοντας υπόψη την επικοινωνιακή κατάσταση (σκοπό, δέκτη, είδος λόγου κ.ά.).

2. Ο μαθητής -με βάση συγκεκριμένο κείμενο- **παράγει γραπτό κείμενο**. Συγκεκριμένα, επιδιώκεται ο μαθητής να είναι σε θέση:

- να **πυκνώνει** ένα κείμενο, να κάνει την περίληψή του
- να δίνει **τίτλο** στο κείμενο ή πλαγιότιτλους σε παραγράφους/νοηματικές ενότητες ενός κειμένου
- να οργανώνει το **διάγραμμα** του κειμένου
- να **αναπτύσσει** ένα κειμενικό απόσπασμα, (μια φράση ή ένα επιχειρήμα του κειμενογράφου)
- να **ανασκευάζει** τα επιχειρήματα του κειμενογράφου και να αναπτύσσει την **αντίθετη άποψη**
- να **μετασχηματίζει** ένα κείμενο π.χ. από ένα επίπεδο ύψους σε άλλο κ.ά.

II. ΓΡΑΦΩ

Ο μαθητής **παράγει κείμενο**, ενταγμένο σε **επικοινωνιακό πλαίσιο**, το θέμα του οποίου σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα με οικείους θεματικούς κύκλους από τη γλωσσική διδασκαλία.

Από τα διάφορα είδη γραπτού λόγου δίνεται έμφαση στην παραγωγή κριτικού–αποφαντικού λόγου, δηλαδή στην παραγωγή κειμένου στο οποίο κυριαρχούν η πειθώ, η λογική οργάνωση, η αναφορική λειτουργία της γλώσσας, π.χ. άρθρου, επιστολής, γραπτής εισήγησης κ.ά.

Στο πλαίσιο της παραγωγής κειμένου θα πρέπει να επιδιώκεται από τον μαθητή:

A. Ως προς το περιεχόμενο του κειμένου

- η συνάφεια των εκτιθέμενων σκέψεων με τα ζητούμενα του θέματος
- η επαρκής τεκμηρίωση των σκέψεων του με την παράθεση κατάλληλων επιχειρημάτων
- η ανάπτυξη όλων των θεματικών κέντρων
- η πρωτοτυπία των ιδεών
- ο βαθμός επίτευξης του στόχου που επιδιώκεται με το παραγόμενο κείμενο κ.ά.

B. Ως προς την έκφραση/μορφή του κειμένου

- η σαφής και ακριβής διατύπωση
- ο λεκτικός και εκφραστικός πλούτος
- η επιλογή της κατάλληλης γλωσσικής ποικιλίας ανάλογα με το είδος του κειμένου
- η τήρηση των μορφοσυντακτικών κανόνων
- η ορθογραφία και η σωστή χρήση των σημείων στίξης κ.ά.

Γ. Ως προς τη δομή/διάρθρωση του κειμένου

- η λογική αλληλουχία των νοημάτων
- η συνοχή του κειμένου (ομαλή σύνδεση προτάσεων, παραγράφων και ευρύτερων μερών του κειμένου)
- η ένταξη του κειμένου στο ζητούμενο επικοινωνιακό πλαίσιο κ.ά.